

Remissvar till POG-kommitténs förslag

Liberalerna i Gävle vill börja med att tacka för möjligheten att ge vår syn på kommitténs förslag.

Kommittén slår fast att någon förändring gällande struktur och fördelning av ansvarsområden mellan nämnder och bolag inte är aktuellt. I samma andetag konstateras dock att arbetsbelastningen och möjligheten att vara förtroendevald, då kanske främst förtroendevald fritidspolitiker, på många vis har blivit ett allt svårare uppdrag. Dels har det blivit svårare att kombinera arbete med ett politiskt uppdrag på fritiden. Detta då ett fåtal, men dock allt fler av de förtroendevalda, gått från förväntningarna att sköta sina uppdrag på deltid/fritid till att mer och mer behöver vika heltid åt sitt uppdrag.

Under 2000-talet har det även blivit allt tydligare att politiken och tjänsteorganisationen är tvådelad. Kommunens tjänsteorganisation blir mer en organisation för verksamhet utförd av kommunal huvudman och allt mindre en organisation för demokratin och för hela kommunen. Detta märks särskilt tydligt vid situationer då budskap ska förmedlas. Tidigare förmedlades budskap inåt i organisationen av dess chefer och tjänstepersoner medan alla budskap till allmänheten bars fram av de demokratiskt valda. Så är det tyvärr inte längre, utan det finns numera två parallella spår. Utvecklingen har medfört att politiken behöver sina egna tjänstepersoner för att utföra sitt uppdrag och sköta de olika demokratiska processerna, såsom interpellationer och motioner. Alltmer av dessa processer läggs på politiskt "tillsatta" tjänstepersoner. Det är en utveckling som behöver reflekteras kring.

Förtroendevalda, då främst våra fritidspolitiker, signalerar att de upplever sina uppdrag som mer komplexa. Många upplever det svårare att få inflytande och känna delaktighet samt saknar möjlighet att kunna fördjupa sig i verksamheten och dess kostnader. Många önskar även att nämndernas verksamhetsområden skulle vara mer begränsade och för att möta denna önskan föreslås idag att man arbetar mer i utskott. Det är visserligen en bra tanke men problemet är *tiden* för de förtroendevalda, som också har ett civilt arbete inom den privata näringen. Det är svårt att vara tjänstledig mer än 1–2 dagar i månaden från ett arbete. I de nämnder där man som ledamot från ett mindre parti har ett månadsarvode kan det dessutom kännas både ekonomiskt, tidsmässigt och arbetsmässigt betungande att följa alla de utskott som bereder ärenden. Detta är ett problem, då det ofta är i utskotten som besluten fattas varpå nämnden bara blir en transportsträcka för att föra beslut vidare i organisationen eller till genomförande.

För partier med få mandat blir arbetsformen med utskottsarbete än mer förödande. Förtroendevalda från dessa partier får fler möten att hålla reda på och även om de inte har en ordinarie plats så behöver de för sitt partis räkning ha insyn och påverka i alla utskott. För partier med många mandat, som kanske också har partivänner med förmån att ha politiken som sysselsättning på heltid, blir pressen, arbetsbelastningen och förväntningarna på de övriga ledamöterna mindre.

Arbetsbelastningen ökar främst för små partiers fritidspolitiker med en arbetsform som innebär utskott. Med fler nämnder som har ett tydligare och mer begränsat ansvarsområde skulle arbetsbelastningen minska för alla förtroendevalda. En fortsatt utveckling med större nämnder, fler utskott och en förtroendemannakår som lever parallellt inom kommunen kommer att försvåra rekryteringen av förtroendevalda. Främst kommer personer i arbetsför ålder och med en privat arbetsgivare bli en allt svårare grupp att rekrytera. Inför framtiden bör de politiska partierna tillsammans fortsätta se över förtroendevaldas förutsättningar och kompetensförsörjning, så att de än bättre kan spegla det samhälle man är vald att leda.

Vår slutsats är att kommitténs betänkande inte presenterar några lösningar på de problem våra fritidspolitiker lyfter gällande förutsättningar och arbetsbelastning.

Vidare anser Liberalerna i Gävle att det är väldigt svårt att endast se över den politiska organisationen, utan att också se över förvaltnings- och sektorsorganisationen. Hur man väljer att politiskt leda och styra vår kommun har naturligtvis betydelse för vilken tjänsteorganisation som behöver riggas. Liberalerna vill lyfta frågan om en genomlysning och utvärdering av vår nya förvaltningsorganisation, det är något som måste genomföras under kommande mandatperiod. Som liberaler bedömer vi det som viktigare, än att vi drar i gång ett stort och kostsamt visionsarbete.

Att nyvalda förtroendevalda ges gedigen kunskap och utbildning för att kunna utföra sitt uppdrag ser vi liberaler som självklart och det är något vi under två mandatperioder enträget arbetat för att genomföra. Inför kommande mandatperiod har vi höga förväntningar. Som parti har man också ett eget ansvar att utbilda sina förtroendevalda, där vi inom Liberalerna har rad utbildningsinsatser. Vi använder oss även av SKR:s många digitala utbildningar kring lagar och förordningar, till exempel finns ett krav för alla liberala politiker att genomgå SKR:s utbildning kring mutor och jäv. Något vi varmt kan rekommendera till samtliga partier i fullmäktige.

Kommittén föreslår också att tillgången till politiska sekreterare behöver stärkas. Liberalerna ställer sig frågande till detta, utifrån den problembild som tidigare nämnts med två parallella organisationer. Vad politiken behöver är bättre förutsättningar för de förtroendevalda, en bättre arbetsmiljö med framförhållning inför kommande beslut och möjlighet att kunna kombinera sitt förtroendeuppdrag med sitt civila arbete. Den ökning av politiska sekreterare som kommittén föreslår innebär en ökning av kostnader, från ca 3,1 till 6,2 miljoner kronor per år. Det är en ökning på politiken som är försvarbar och kan hända vara alldeles för liten. För att få ut det mesta möjliga av denna satsning anser vi liberaler att dessa medel i stället ska tillföras partistödet. Då står det varje parti fritt att välja vilket stöd deras förtroendevalda behöver mest och under vilka perioder. Att låsa fast så mycket politiska resurser för de små partierna kommer inte främja framtida kompetensförsörjning.

En politisk sekreterare anställd av Gävle kommun, men tillsatt av politiska partier, är en komplex roll och anställningsform. Inte minst kan det medföra en rad otydligheter, vilket också synliggjordes under pandemin. Arbetsgivaren Gävle kommun sa med all tydlighet åt de politiska sekreterarna att allt arbete skulle ske hemifrån. Detta var något partierna, de personer de var satt att serva, inte kunde påverka på något vis. Att resurser för politiska sekreterare ges som en del av partistödet skulle därför göra det mer flexibelt och tydligare för alla parter.

Med det system som nu föreslås finns också en risk att de små partierna använder sekreterarstödet för att öka kommunalrådets tjänstegrad, vilket frångår hela tanken med det ökade stödet. Om målet är att politiken behöver egna tjänstepersoner, en parallell tjänsteorganisation, så bör den tydligt vara reglerad och användas till det bestämda syftet att anställa politiska sekreterare och inte kunna omvandlas till något annat. Att alla politiska partiers gruppledare/råd också ska ha goda

förutsättningar, med ett tydligt arvodessystem, för att kunna utföra sitt förtroendeuppdrag bör vara helt avgränsat från det stöd som nu föreslås läggas till politiska sekreterare.

Övriga förslag som att öka antalet ledamöter i Revisionsnämnden ställer sig Liberalerna positiva till.

Kanske väcker vårt remissvar fler frågor än svar hos dig som läsare, om så är fallet har vi lyckats. Från Liberalernas sida anser vi att det finns mycket som behöver belysas och reflekteras kring, inte minst då det gäller våra förtroendevaldas arbetsmiljö och förutsättningar.

Gävle 2022 05 04

Helene Åkerlind,
Vice ordförande Liberalerna i Gävle